

ДИРЕКТОР И ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА ЗАВОДА ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈИ СУ ИСТОВРЕМЕНО И АУТОРИ УЏБЕНИКА ЗА ОСНОВНУ ШКОЛУ

У смислу чл. 2. Закона о спречавању корупције ("Службени гласник РС", бр. 35/19 и 88/19; у даљем тексту: Закон) јавни функционер је свако изабрано, постављено или именовано лице у органу јавне власти, осим лица која су представници приватног капитала у органу управљања привредног друштва које је орган јавне власти, а орган јавне власти је орган Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и градске општине, установа, јавно предузеће и друго правно лице чији је оснивач или члан Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или градска општина.

Одредбама чл. 38, 39, 40. и 63. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/17, 27/18-др. закон, 10/19, 27/18-др. закон и 6/20) прописано је, поред осталог, да ради праћена обезбеђивања и унапређивања квалитета и развоја система образовања и васпитања, за обављање развојних, саветодавних истраживачких и других стручних послова у основном образовању и васпитања Република Србија оснива Завод, да Завод подноси извештаје о свом раду Влади и министру најмање једанпут годишње, да обавља стручне послове из области образовања и васпитања, да учествује у припреми прописа из надлежности министарства, и да у свом саставу има и организационе јединице, међу којима је и Центар за развој програма и уџбеника, у оквиру кога се обављају стручни послови који се, између осталог, односе на припрему стандарда у вези са квалитетом уџбеника, припрему плана уџбеника основног образовања, припрему и остваривање обуке за оцењиваче квалитета уџбеника, предлагање министру одобравања уџбеника основног образовања и васпитања, као и друге послове у складу са законом, одлуком и овим статутом и да се у остваривању образовно – васпитног рада користе уџбеници и наставна средства, у складу са посебним законом.

Одредбама чл. 25, 39. и 40. Статута Завода бр. 92/18 од 18.01.2018. године (у даљем тексту: Статут), предвиђено је да су органи Завода Управни одбор, Надзорни одбор и директор, да директор Завода руководи радом Завода, да га именује и разрешава Влада, да организује и руководи радом Завода, заступа Завод у правном промету са трећим лицима, предлаже акте које доноси Управни одбор, стара се о законитости рада Завода и одговара за законитост рада, коришћење и располагање имовином Завода, закључује уговор у име и за рачун Завода, предлаже годишњи план и програм рада Завода и обавља и друге послове утврђене законом, одлуком и статутом.

Одредбама чл. 16, 17, 18. и 19. Закона о уџбеницима ("Службени гласник РС", бр. 27/18) прописано је, између осталог, да план уџбеника за основно образовање и васпитање, на предлог Завода, по прибављеном мишљењу Националног просветног савета, доноси министар, да стандарде квалитета уџбеника и упутство о њиховој примени, на предлог Завода, по прибављеном мишљењу Националног просветног савета, доноси министар, чија испуњеност представља основ за доношење стручне оцене квалитета рукописа уџбеника, да се уџбеник који је одобрен, у складу са овим законом, увршћује у Каталог уџбеника и да се може користити у наредној школској години. Према одредбама чл. 22, 23. и 28. наведеног закона, прописано је да захтев за одобравање рукописа уџбеника издавач подноси министарству, да министарство доставља Заводу четири примерка рукописа уџбеника и елабората у штампаној и електронској форми у року од десет дана од дана пријема рукописа од стране издавача, да стручну оцену квалитета рукописа уџбеника даје комисија коју из реда запослених образује Завод, да Завод на основу образложене стручне оцене, даје предлог да се прихвати или одбије захтев за одобравање рукописа, а који се доставља министарству и да

министар одобрава рукопис уџбеника на предлог Завода. Одредбом чл. 37. истог закона прописано је да квалитет уџбеника и резултате коришћења у образовно - васпитном раду континуирано прати Завод.

Имајући у виду надлежности Завода, односно надлежности директора Завода, с једне стране, и обављање посла аутора уџбеника, чији је издавач привредно друштво, који се користи у основној школи већ више године (у даљем тексту: аутор уџбеника), с друге стране, оцењено је да директор Завода обављањем посла аутора уџбеника угрожава непристрасно вршење јавне функције директора Завода, чиме се угрожава поверење грађана у савесно и одговорно обављање јавне функције, што је супротно одредбама чл. 40. ст. 1. и 2. Закона.

Ово стога што би именовани као директор Завода, у току руковођења радом Завода, дошао у ситуацију да даје предлоге у вези са планом уџбеника и стандардом квалитета уџбеника, које би касније потписивао као аутор. Такође, именовани би као директор Завода дошао у ситуацију да унутар Завода образује комисију из реда запослених, која ће дати стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, а о чијим правима и обавезама истовремено као директор Завода одлучује. Такође, о одобравању уџбеника, чији је аутор, одлучивао би министар, на предлог Центра за развој програма и уџбеника, који је организациона јединица Завода, у којем је именовани директор. Истовремено, именовани би дошао у ситуацију да као директор Завода прати квалитет уџбеника и резултате коришћења уџбеника, чији је истовремено и аутор, па ова ситуација представља однос зависности, који је јавни функционер дужан да избегава, на који начин се обављањем ауторског рада у вези са уџбеницима, угрожава непристрасно вршење јавне функције директора Завода.

Такође, имајући у виду наведено, као и чињеницу да помоћник директора Завода није један од органа Завода, помоћник директора Завода није јавни функционер у смислу чл. 2. Закона, па Агенција није надлежна да даје мишљење у вези са конкретном ситуацијом, већ упућује на Министарство просвете, науке и технолошког развоја, које сагласно одредби чл. 62. Статута врши надзор над радом Завода.